

NUHUN

Gemisi

Siyasi Mizah Dergisi

Çarşamba Günleri Çıkar

HEDİYESİ 10 KURUŞ

Kırp babam kırp, ha babam ha...

Af Kanununun kuşa benzetmek istediklerinin resmidir...

Eskişehir'le politika

Eskişehiri sel bastı. Binlerce yurttaşımız evsiz barksızdır. Buna Sarısu-yun yatağının değiştirilmesi sebep olduğu anlaşılıyor. Yeni yatak, bu kadar suyu alıp almayacağı hesaplanmadan açılmış.

Peki bu işten sorumlu olan kim? Her zaman olduğu gibi falân mühendis, filân fen heyeti deyip geçecek miyiz? Öyle olacağı benzer. Çünkü kim kimden hesap soracak. Oysa ki hükümet sorumludur bu felâketten.

Hattâ sade hükümet de değil. Demokratlar, Milletçiler, bağımsız milletvekilleri de sorumludur. Bay Nihat Erim, Porsuk barajı tamam, diye demeye bulunduğu zaman, Mecliste, işin aslını hiç biri incelemeyince, gık diyen olmadı.

Cumhurbaşkanı Eskişehirin ileri gelenleriyle konuşurken, eski bir kaymakam bu felâketi doğuran yolsuzlukları sayıp dökmeye başlayınca, Cumhurbaşkanı sinirlenerek: «Politika yapma! Sen hangi partidensin?» diye çıkmış adamcağıza. Hiç bir partide olmadığı anlaşılınca, buz gibi bir hava esmiş ama, kimse de çıkıp «Niçin politika yapmaya caktığımız?» diye sormamış tersine, oradaki Demokratlar sanki mevcudiyetlerinin başka bir hikmeti varmış gibi, «Valla, billâ (Devamı 4 de)

Af, affedesiniz kanunu!..

Genel af kanunundan beş on kişi istifade edilecekti genel olarak... Çok görüldü... Komisyona giderken genişletilecek dendi... Daraltıldı. Affet memek için meğer o kadar çok sebep varmış ki, hiç sormayın... Komisyon na havâle edildi kanun, komisyon da icabına baktı... Şurasından kırpalım mı, Kırpalım, hayhay beyefendi... Ya şurasından? Tabii, Kerem buyurun, ih yâ ediyorsunuz... İbîğini ne yapalım bu kuşun? Ke-

sin beyefendi, aman hari ka!.. Biraz daha mı beyefendi? Devâm, yaratıyor sunuz üstadım... Kuyruğunu, kanadımı? Ne demek, hiç durmayın, boy nu da, boynunu da, aman ne güzel...

Fakat hukukî meselelerin incelikleri vardır, tasarrufların bu kırılmış şekli ne genel af demek zorca...

Şu halde ne diyelim beyefendi? Genel birakılımda, af kanunu diyelim beyefendi... Hattâ, daha olmazsa, yanlışlık oldu, şu af kanununu çıkarmak tan bizi affedin diyelim halka... Peki bir affedesiniz kanunu çıkarsak, nasıl olur efendim? Bence siyasi mahzurları var... Şu halde üstadım?.. Kolay, bütün cezaları iki misline çıkarırsınız, olur biter!... (Uzun alkışlar, hayranlık nidaları, yaşasın demokrasi, yaşasın hürriyet sesi ri.)

Yeni basın kanunu

Yeni Basın Kanunu çıkıyor. Eskisine rahmet okutacak. Sakın bu ne perhiz, bu ne lâhna turşusu, demeyin. Bizde demokrasi böyle işte!..

Eskiden İstanbulda bastonu yalnız frenkler kullanırlarmış. Bir arkadaşının baston taşıdığını gören bir Osmanlı diğerine sorar:

— Efendim elinizdeki frenk değneyi değil mi?

Bastonlu zat cevap verir:

— Ben onu Osmanlı ettim de öyle kullanıyorum, der.

Bizimkiler de demokrasiyi «Osmanlı» ettiler de öyle kullanıyorlar, bunda şaşılacak bir şey yok!..

Seylâp

Halk Partili iki milletvekili arasında:

— Eskişehir seylâbı çok büyük bir felâket oldu!

— Öyle kardeşim öyle, hiç olmazsa seçimlerden sonra olaydı da, otuz yıllık ihmallerimizden biri şu sırada meydana çıkmasaydı...

Kıbrıs İşçileri

NAZIM HİKMET'in

Serbest bırakılmasını istiyorlar

Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu
Elli Sokağı No: 2. Tel. No: 169
Lefkoşa — Kıbrıs
5 Mart 1950

Nuhun Gemisi Gazetesi Müdürlüğüne,
Sayın Bayım:

Büyük Türk şairi Nazım Hikmetin serbest bırakılması için aşağıdaki mektubu Türkiye B. M. Meclisi Başkanlığına gönderdik. Gönderdiğimiz mektubun bir suretini size gönderiyoruz. Gazetinizde neşrederseniz minnettarımız olacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına:
ANKARA

Muhterem Efendim,
Türk Milleti Türkiyeden Padişahı ve hilâfeti söküp atmak ve hür bir hayata kavuşmak için 30 sene evvel kanını dere gibi akıttı ve Cumhuriyeti kurdu. Bu suretle istibdadı, irticayı ve sömürgeci-yabancıları vatandan atan Türk milleti başta sevgili Atatürk olduğu halde bir çok yenilikler yaptı. Cumhuriyetten istifade ederek ilimde ve fende yükselmeği bir ödev olarak bildi.

Halbuki bugün dünyada Halk Demokrasilerinin ilerlediği bir zamanda Türk milletinin göz bebeği olan Büyük Şair Nazım Hikmetin Cumhuriyet idaresinin kanunlarına aykırı olarak zindanlara atıldığını görüyoruz ki Kemalist Türkiyenin ceza kanunları buna müsaade etmemektedir.

Nazım Hikmet dünya çapında yüzümüzü güldüren, göğsümüzü kabartan ve bütün Avrupa ediplerinin takdirle andıkları büyük bir şairimizdir, ve Kıbrıs Türk işçileri onunla iftihar etmektedir.

Cumhuriyet idaresinin kanunları böyle bir cezanın kesilmesine müsaade etmediği halde Askerî Mahkeme onu 28 sene 4 ay gibi uzun bir hapis cezasına mahkûm etmiştir ki bu büyük bir adaletsizliktir. Bu adaletsizliği yapanlar, Türk milletinin seve seve kanını dökmüş olduğu maksada

(Devamı 4 de)

İşçi hareketleri

T
RUSTAV

Nuh çarpıyor: 4b

Nuhtan yediği zilgitan tesirile, Kadı Müstecabi (Sabık Müstecabioğlu) şu içinde gerçekten başka her şey bulunan gaze tesinin son sayısında, da ha önce sürdürdüğü bazı fikir (!) lerin tam zıddını söylüyor. Bazıları imza sız, bazıları çeşit çeşit ad lar altında hepsi perişan kafasının mahsulü olan fi kirlerinde zaten düzen bulunmayan bu «büyük muzdarib» in büyüklük hırsı ile ortaya attığı saç malar artık gülünçlüğü de sınırını aşarak acıklı olmaya başladı. Yazılarının kofluğunu örtmek için her iki satırda bir kul landığı «ilim, metod, rea lite» terimlerine rağmen bazıları bir sinir hastası nın sayıklamalarını, bazı ları da keyif hâlile söylenen birbirini tutmaz aca iplikleri andırıyor.

Kendisini dev aynasında gören bu zavallı adam bakın bu sefer de ne yumurtlamış: «... bugünkü şartlar altında ancak köy ağaları vasıtasile girebile cek teknik yüzünden top rak üzerinde mutlak bir hâkimiyet ve istismar yaratacak kapitalist niza mın teessüsüne ve bilzaru re işsiz kalacak toprak iş çisinin, dış kapitalizmi kendine yardıma mecbur edecek iç kapitalist şuurunun şehirlerde inkişaf ettireceği sanayi şubele rinde çalıştırarak istismar edilmesine, bugün memle ketimizin içinde bulundu ğu şartlar ve realiteler karşısında lâfla mâni ola bilmenin imkânsız oldu ğunu kabul ediyoruz.»

Molla Müstecabinin ar kasında yumurta küfesi yok ya! Dün ak dediğine bugün kara, dün kara de diğine bugün ak demek o nun için isten bile değil. Ama onu ciddiye alan bir kaç zavallı müstesna bu el çabukluklarına inanan yok.

Gazetesinin bir evvelki sayısında Türkiyede yerli kapitalizmin kabiliyetsiz memleketi ileri sanayi devrine kavuşturmaktan âciz, «İkinci Cihan Har binde bir çakı bile» yapa mıyacak kadar becerik siz olduğunu büyük tavırlar takınarak söylediğini unutan veya unutuldu sanan Marşalcı Soysalist, şimdi de sağdan geri ede rek «iç kapitalist şuurunun dış kapitalizmi kendi ne yardıma mecbur ede ceğinden» ve sanayii in kişaf ettireceğinden dem vürüyor.

İlâhi Müstecabioğlu!

Gözünü kapayıp, yarada na sığınıp öyle atıyor ki, insanın gülmekten katıla sı geliyor. Şu «âciz, kabi liyetsiz, beceriksiz iç ka pitalizm dış kapitalizmi, yâni inkişafın en son saf hasına gelmiş olan inhi sâreci, emperyalist Ameri kan sermayesini nasıl ken disine yardıma mecbur edecek? Müstecabi Hoca nın hazırladığı «ilmi, me todik, realiteden kuvvet» alan muskalarla mı?

Şu yardıma mecbur et mek lâfı da ayrı bir aca yiplik: Geri, âciz ve kabi liyetsiz vaziyette olan, ile ri, daha kuvvetli olanı yardıma mecbur etmez, Ondan sadece yardım dilenir. Müstecabi Hoca'nın mızraklı ilmihâlinde bel ki böyle şeyler vardır a ma, hiç bir ekonomi kita bında yabancı sermayele re keşkül açarak bir mem lekette sanayii kurulabi leceği yazılı değil.

(Devamı 4 de)

Saygı değer bir misafir

Tanınmış avukatları mızdan bay (M...) dostu bay (H...) e,

— Şikago Tribün gaze tesinin sahibi mak Komik hükümetin resmi dâvetlisi olacakmış, dedi.

Bay (H...) gevrek gevrek güldü.

— Bunu biz yapaydık çamımıza ot tıklarlardı, de di.

Bay (M...) hayretle sordu:

— Neden?

— Neden olacak be bira der, bu bay Mak Komik geçenlerde Kahirede ver diği bir demecde, Marşal yardımını politikacıların deve yaptıkları bir siyasi dolandırıcılıktır, deme miş miydi?

Vatan menfaati

Komisyonlarda ve umu mi oturumlarda ağzını aç tığı görülmemişti. Yalnız susar ve tasdik ederdi.

Bir gün toplantı yerin de kırılmış olan camlar dan biri, kendisini rahat sız ettiği halde yine sesi ni çıkarmadı. Arkadaşları tesadüfen onun sessizliğine takıldılar:

— Camm sen vatanın menfaatine ait hiç bir tek lifte bulunmaz, hiç bir söz söylemez misin; dediler.

O zaman hazret hid detle ayağa kalktı ve ba ğırdı;

— Şu kırık camın yap tırılmasını vatanın men faati namına teklif ediyorum.

Dalavera çevirmek sırası şimdide hür sendikacılara mı geldi?..

Biz ilk hıza bakarak Hür Sendika hareketlerinin halıkta ten işçi lehine gelişeceğini ummuş ve ufak tefek mahzurlarını görmemezlikten gelmiştik.

Fakat gazetemize gönderi len aşağıdaki mektuptan anlaşıldığına göre bu sendikalar da Halk Partisinin metodları ile çalışmaktadırlar. Çok müteessir olduk.

Nuhun gemisi gazetesi yazı işleri müdürlüğüne

8 mart 950 tarihli gazeteni zin ikinci sayfasındaki «Hür sendikalar birliği kuruldu» baş lıklı yazıyı teessürle okudum. Hakikatte bir «Hür sendikalar birliği» kurulmamış, samimi yette kurulmasına tevessül edil en bir birliğe bazı açık göz kimseler tarafından kundak so kularak diğer kukla birliğe benzetilmiştir. Şimdi orada işçi haklarının müdafaa edileceğini hiç ummayalım. Nizamname nin aşağıda izah edeceğim mad delerinden de anlaşılacağı üze re, orada bol bol siyaset yapıla cak, nizamname ahkâmı mucibince, patronlara şirin görün meğe çalışılacak ve ayrıca bir

kaç ileri geleni tarafından «Mil letvekilliği» hulyaları kurula caktır.

Bu mevzu, esas itibarile, Tü tün işçileri sendikasını ilgilendirir. Fakat bu sendika üyelerinin' işsizli yüzünden' köylerde ekmek peşinde olmaları do layısıyla burada bulunmaları meselenin mesul bir teşekkül ağzından gazetenize izah e dilmesine imkân bırakmamış tır. Bununla beraber ben kendim sendikaya dahil bir tütün işçisi ve bu meseleye yakinen şahit olmuş, tartışmalarına ka rışmış bir kimse olmam dolayı sile meselenin aşını gazeteniz vasıtasile tekmil işçiler efkârına duyurmağı vazife telâkki ettim. İşçi meselelerine sami mi bir alâka göstermekte olan gazetenizin bu mektubumu neğ redeceğine kaniim.

Müstakil kalmış bazı sendi ka başkanları, bizim tütün işçi leri sendikasına müracaat e derek ayrı bir birlik kurmak teklifinde bulundular. Siyasi bir teşekküle dayanmamak kay dile sendikamız bu müracaatı müşbet karşıladı. Bir müddet

sonra bize bir nizamname pro jesi sundular. Tetkik edin, ha zırlanmış falân tarihte nizamna me için toplantı yapacağız, be genmediğiniz yer varsa o top lantıda fikrinizi söylersiniz dediler. Nizamnameyi okuduk. begenilecek bir tarafı yoktu. Nizamnamede işçinin hak ve menfaatlerini koruyacak bir madde bulunmadıktan başka her satırı patronlara şirin gör rünmek gayesini güden bir zih niyetle kaleme alınmıştı. Nite kim bu zihniyetin sırrını son radan öğrendik. Nizamname nin müzakeresine başlanacağı sırada bir arkadaşımız diğer bir sendika başkanına nizam nâmenin tütün işçileri tarafın dan begenilmediğini ima et miş. O başkan da arkadaşımı zın kulağına fısıldamış:

— Nasıl olur? Nizamname yi profesör Kesler ile Fındıkoğ lu hazırladı. Ama kimseye söy leme...

Bizim tütün işçileri birbirle rine karşı pek sır saklamazlar. Bu lâfın edilişinden bir iki saat sonra bu sır bütün tütün işçile rine malûm oldu. Bu husus ma lûm olunca da, niçin patronlar tarafına yontan maddelerle do lu olduğu apaçık anlaşıldı. Ma lûmu âliniz mahut iş kanunu nun hazırlanmasında bu gibi profesörlerin büyük hizmet (!) leri olmuştur. Ne yapınlar, iş çî lehine iş görmek telerinden gelmiyor. Menfaat meselesi...

Nizamname projesi begenil memiş olmakla beraber, işçi arkadaşlarla yapılan tartışma lar sonunda, birliğin kurulup yaşılabilmesi için fazla isteklerde bulunulmamasına, ancak birliğin gayesinden bahseden maddenin işçi lehine tadit ve ba zı mahzurlu maddelerin çıkarıl ması için teklif yapılmasına ka rar ve toplantıya gidecek mü messilimize bu yolda direktif verildi. Yapılan değişiklikler ezculümle şunlardan ibaretti:

1 — Nizamnamenin ikinci maddesinde «milliyetçiliğe ve milli menfaatlere aykırı hare ket edemez» diye bir cümle var. Bunun izahını istedik ve: «Bu cümle lâstiklidir. Her tara fa çekilebilir. Bu birlik, İktisadi gayeler güden ve Türk va tandası olan her işçinin işsiz kalmaması, hayat standardının

(Devamı 4 de)

Sayın Neyzenden özür dileriz

18 inci sayımızda İs tanbuldan gösterilecek adaylara ait bir şaka yapmış ve üstadımız Neyzen Tevfiki de bu listeye ithal etmiştik. Sayın Neyzen'in ismini diğerlerinin yanında zikretmek suretile onla ra verdiğimiz payeden dolayı okuyucularımız dan ve üstatdan özür ler dileriz.

İstanbul Valisi Ordinaryüs

RADYO

Prof. Fahrettin Kerim Gökay'ın konuşması

— Her neye Parti gözüyle baksam olur âşikâr Kılmış cihanı habı gaflet perdesi

Bu koskoca İstanbulu gezip tozmaktır hüner Nice gözleri mahvetti vilâyet perdesi

Yâni demen o demek değil efendim, ben bendeniz, ben valiniz, mübarek hemşerilerime arzederim ki, bu sene kışı Allahın sayesinde gayet kolay atlattık, bahara çıktık. Ziya Paşanın dediği gibi.

Bir rengi vefa var mı nazar kıl şu sipihrin Ne rengi neherinde ne şemsü kamerinde.

Sık sık çıkan yangınlar ve bu yangınların çok çalışkan itfaiyemiz tarafından geç söndürülmesi kar ların erimesine yardım etmiştir. Kendilerine burada alenen teşekkür ederim. Bir çok vatandaşlarımız kar ve kışa dayanamayıp ölmek suretile yar dım ekiplerimizin çalışmalarını kolaylaştırmışlar dır. Kendilerine teşekkür ederim:

Dehrin ne sefa var acep simü zerinde İnsan bırakır hepsini hini seferinde

Halbuki maddiyetperest Avrupalılar olsa idi bu dünyada kalmak için ayak direrlerdi. İşte Şarkın üstünlüğü buradadır, sayın hemşerilerim: Öteki dün yayı boylamakta...

Bu vatandaşların arkasından ne ağladım, ne ağladım bilmezsiniz. Fakat bir vali göz yaşlarını dışarıya akıtamaz. Bu yüzden durmadan içime akıttığım gözyaşlarımı hususî yaptırdığım bir sarnıçta top luyorum. Allah göstermesin, bir gün valilikten ayrıldığım taktirde hemşerilerime bu büyük sarnıcı hediye edeceğim ve o zaman hemşerilerim kendileri için ne kadar ıstırap çektiğimi anlayacaklardır.

Asude olam dersin eğer gelme cihane

Meydana düşen kurtulamaz sengi kazadan.

Şimdi size bir müjde vereceğim: Geçen kışı nasıl Allahın sayesinde atlattıksa önümüzdeki yaz mevsimi zarfında çıkacak susuzluk, tifo vesaire gibi dertleri de yine Allahın sayesinde atlatacağımıza dair Başbakanın vaad aldım. Sizleri tebrik ederim. Sayın hemşerilerim.

Allaha tevekkül edenin yaveri haktr.

Naşad gönül bir gönül olur şad olacaktır.

Mensabere zafer! Amin.

iki jurnalcılık hikâyesi

Biz işittiğimizi jurnal ederiz, isbat etmeğe mecbur değiliz - Paşanın telâş - Gaz boruları bozuluyor - Talebe jurnalı

Marşal afiş müsabakası

Gazetelerin haber verdiğine göre, Marşal plânının eşsiz başarılarını kutlamak için bir afiş müsabakası açılmıştır. Birinci gelene 500 lira ile Hellen Shepard tarafından bir bu se verilecek, Türk - Amerikan kadınlar birliği tarafından da -birinci gelene boogie-boogie rakısı meccanen öğretilecektir. Bu başdöndürücü mükâfatlara dayanamayan Nuhun ressamı, kutsal sanat yarışmasına katılmaya karar vermişlerdir. Yeni sayımızda birkaç afiş projesi yayınlamakla kivanç duyuyoruz...

Okuyucularımız beğendikleri afişleri bize bildirsinler. En çok beğenileni müsabakaya göndereceğiz. Kazandığı takdirde alınacak mükâfat beğenenler arasında dağıtılacaktır. Bu suretle, Nuhun Gemisi okuyucularının Marşal plânından faydalanmalarını temin etmiş bulunuyor.

MARŞAL PLANI

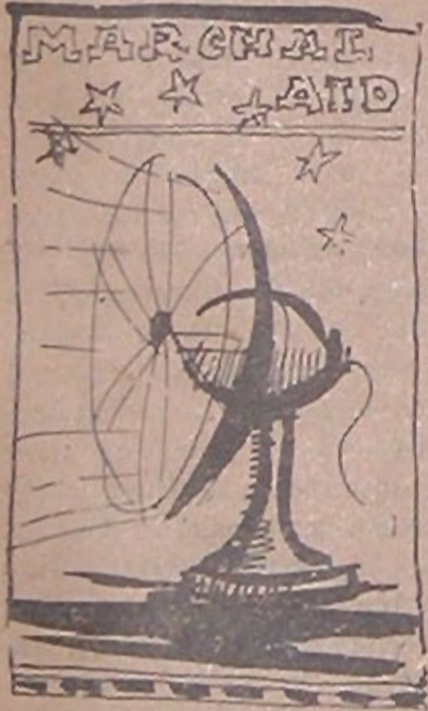
Ve Avrupa

MARŞAL PLANI

Battı Balık yan gider Plânıdır...

MARŞAL PLANI

Size hava aldırır...

Eskişehirle politika

(Baştarafı 1 incide)

biz politika yapmıyorduz! diye direnip durmuşlar.

Böyle konuşmakta mazurdurlar. Demokratların başlarıyla Halkçular, aynı zümrenin adamları oldukları için aralarında gerçek bir çatışma, bir çekişme yoktur zaten.

Ama milletin durumu öyle mi ya? O durmadan savaşıyor, yaşayabilmek için. İşsizlik, pahalılık, mesken derdi, hastalık, cehalet sırtına çökmüş.

Oysa ki bu dertlerin ortadan kalkması, halkın daha ileri bir yaşama ve kültür seviyesine ulaşabilmesi için, ayrı ayrı herkesin yaptığı mücadelele-

rin tarih ilminin ışığı altında düzene konması ve teşkilatlı bir şekilde hede fe yöneltilmesi lazımdır ki, bu da »politika«nın tâ kendisidir.

Şu halde söylenenlere boş verip her dâvada, her yerde her zaman politika yapacağız. Eskişehirdeki sel âfeti gibi, bizi milletçe vuran felâketler karşısında ise mutlaka politika yapıp, sorumluların meydana çıkmasını isteyeceğiz.

Unutmayınız ki, politikayı kötüleyenler, halkı politikadan uzaklaştırmağa çalışarak, kendileri de politika yapıyorlar. Gözümüzü açıp onların bu açmazlarına düşmiyelim.

NUH

Jurnalcılık geleneğimize Abdülhamid devrine dayanır. Bugünkü plâkl, radyolu Aydınların pirleri o devirde yetişmişlerdir.

Zamanın Sadırazamı Kâmil Paşanın hatıralarından aldığımız aşağıdaki parçalar hem okuyucularımıza hoşça vakit geçirecek hem de eski devrin jurnalcılığı hakkında bir fikir verecektir.

Biz işittiğimizi jurnal ederiz, isbat etmeğe mecbur değiliz

1907 yılında bir akşam üstü... Zavallı vekiller heyeti dağılmış... Sadırazam Kâmil Paşa odasında yalnız... Bir ermeninin kendisini görmek istediği bildiriliyor... Ermeni içeri alınıyor: Ermenilerin gizli hareketleri hakkında hükümete rapor veren eski bir jurnale...

Hafıye Paşa ile başbaşa kalınca anlatıyor:

— Paşam Zaptiye Nezaretine Ermeni hafiyelerin den biri sokakta dolaşırken güya konuşarak geçen iki zabıtın Sadırazam ile Serasker Paşanın Paşahımızı devirmek teşebbüsünde bulduklarını söylediklerini işitmiş, jurnal etmiş. Bu jurnal Nezaretten Mabeyne takdim kılınmış. Jurnalcıya «Ne için böyle yaptın, bu iyi bir hareket değil» denilmiş ise de yüzsüz hafıye: «Biz işittiğimizi jurnal etmeğe mecburuz isbata mecbur değiliz» diye cevap vermiş.

Paşanın telâş

Tabii bu sözler üzerine Paşayı bir telâş almış. Abdülhamidin ne kadar kuruntulu olduğunu biliyor. Ermeni çıkıp gittikten sonra Sait Paşa ile beraber düşünüp taşıyorlar, susmağa ve neticeyi beklemeye karar veriyorlar.

Gaz boruları bozuluyor

Fakat aksilik bu ya, bir kaç gün sonra hava bozuyor, dehşetli bir yağmur yağıyor, her tarafı sel basıyor. Bu arada da (Dolmabahçe) etrafından inen seller Gazhane ile Yıldız arasındaki boruları bozuluyor. O zaman saray havagazı ile aydınlatılıyor. Tabii Sarayın her tarafı kap karanlık kesiliyor.

Abdülhamit telâş için de... «İşte komlo başladı, beni tahtan indirmeğe gelecekler» diye Saray muhafızlarını silâh başı ediyor. Vaziyeti kolağan etmek için etrafa keşif kolları çıkarılıyor. Tabii bir şey yok.

Fakat nasıl olur? Gazhane idaresi nereye bağlı? Tophane Müşiri kim?

Serasker (Ali Sait Paşa) Tamam. Paşa gazları mahsus kestirmiştir.

Bütün Saray ayakta, günlerce taarruz bekler. Tam bu sırada Beşiktaşta Zekiye Sultanın Sarayının selâmlığında bir yangın çıkar. İtfaiye bölükleri, tulumbacılar, asker ve halk yangın yerine toplanır. Abdülhamit Seraskerin bu vesile ile halkı topladığını zanneder.

Yangın esnasında bizzat çalışarak yangının sönmeye yardım eden Serasker Paşa hastalanır ve saray tarafından gönderilen doktorların tedavisi (!) neticesinde Paşa öteki dünyayı boylar.

Talebe jurnalı

Bir başka jurnal daha: Günün birinde Saraya bir jurnal verilir: (Kâmil Paşa talebe ülüma (bu günün Üniversitesine muadil olan medrese talebelerine) para dağıtmış.)

Bu sırada Sultan Mahmut Türbesi civarında (Tezveren Dede) türbedarı iki medrese talebesi ni kandırıyor: «Eğer, Kâmil Paşa bir adam gönderip bizlere beşer meci dice dağıttı, daha da vereceğini vaad etti, derse niz size Paşahattan atıye alırım» diyor.

Türbedar talebelere derslerini iyice ezberlettikten sonra onları alıyor. Saray mensuplarından birinin yanına götürüyor, ve söyletiyor.

Bu zat mal bulmuş mığribi türbedarla talebeleri alıyor doğru Serhafiye

Kadri beyin yanına çıkarıyor. Talebeler orada da derslerini okuyorlar. Türbedarın dediği oluyor ve talebelere onar lira ihsan veriliyor.

Hâdiseyi duyan ecnebi gazeteleri Sadırazamın Paşahana karşı komploter tip etmekte olduğunu yazıyorlar. Abdülhamit günlerce uyku uyumuyor.

Beri taraftan onar lira ihsan alanlar meceralarını ötekine berikine anlatıyorlar. Hikâyeyi işiten ne kadar talebe, müezzin hoca varsa Saraya koşuyor. «Kâmil Paşa bize de para verdi» deyip onar lira ihsan alıyorlar.

Her zaman her yerde namuslu insanlar bulunur. Nitekim bu sırada da iftira ile Paşahattan ihsan alanlardan bir iki talebe nedamet getiriyor. Bir tanesi aldığı ihsandan bir lirasını yediğini itiraf ederek, geri kalan dokuz lirasını iade ediyor.

Bütün bu iftiraların bir kaç kuruş koparmak için uydurulduğu anlaşılıyor, ama Abdülhamid ne olur ne olmaz diye kabineyi değiştirmekten de geri kalmıyor.

Yeni komünistler

Mahalle kahvesinde, — Gördün mü (A..) bey!.. İngiliz başvekili ile Amerika hariciye nazirinin karısı da komünistmiş!..

— Ben imam Ata efendile kurşuncu Pembe hanımın da komünistliklerinden şüpheleniyorum!..

MEKTUP

Nuh Dede Eliyle Dokumacı Ahmede

Kardaş, Senemden mektup aldım.

Mektup aldım ya, heç te iyi değil bu mektup. Kövde hastelik varmış, Senem de hastelenmiş. Önce yürek çarpıntısı başlamış, tutmuş, kirpi yüreğinin kanını sıcağı sıcağına bir güzelce içmiş, faydası olmamış. Derken sırtı sancımış, bu sefer gonşular da var kuhunu elemişler, kızdırmışlar, yatağa sermişler Senemi... Senemin gözleri alka gimim olmuş, gaz yağdı içirelim demişler, içirmişler... Gonşular bakmışlar Senem aç, bi kaşık sen koy, bi kaşık ben koyam yağsız bulgur yedirmişler ızıcık... Fayda vermemiş, tatarca sançı başlamış, gonşu garılar soymuşlar Senemi, yüz yaşında gülün çibiği ilen tenine vurmuşlar, bi o yana vurmuşlar, bi bu yana..

lyicene dövmüşler, fayda vermemiş, tatarca sançı değil ki vermemiş..

Bi gonşu garı kaymakam bacı tutmuş, ahlak hoşafı bişirmiş, geçmemiş Senemin boğazından, geçmemiş kardaş... Bademcikleri şişmiş Senemin, kaymakam bacı elini sokmuş Senemin ağzına, bademcikleri öldürmek için, Senem durmamış, durmayınca kaymakam bacı gonşu garıları oturtmuş Senemin üstüne, burnunu sıkınca ağzını açmış Senem... Şep yakmış kaymakam bacının gelini kamışılan boğazına üflemiş...

— Amanın gurtarım! deyi figan eylemiş, ne fayda, Kevrankonmazda değilim ki o cadıları kuyuya atayım!.. Hey gidi Felek, güzelim Senemi oldum olası gıskanırlardı, geçti ellerine fidan kızım... Hey gidi günler. Senem ölürse, Rabbena hakkı için o garıları tüm kırar, parçalarını... Elden ne gelir, Senem orda, ben burada.

Veli YILMAZ

Nuh çarpıyor

(Baş tarafı 2 ncide)
Bütün bunları bir tarafa bırakarak bir an için şu kendi kendinin lideri Marşalçı Müstecabioğlunun iddiasını biz de ciddiye alsak da, en yakın tarihî hadiselerin ışığına tutsak. Bu lâfların ne kadar uydurma, gerçeğe ve ilme aykırı olduğu meydana çıkar. Şöyle ki:

Bir kere işsiz kalarak şehre hücum edecek olan köylülerin (yalnız, Hazre Bir kere işsiz kalarak şehre hücum edecek olan köylülerin (yalnız, Hazretin telaffuzundan çekindiği ırgatlar değil, ortakçılar, küçük ve orta toprak sahipleri de dahil) sanayii geliştirmek için bir âmîl olacağı yanlış. Değil buğaz tokluğuna, bedava bile çalışmaya razı olacak olan bu köylülerin varlığı yerli, ve hattâ onların teşviki ile, yabancı kapitalistlerin iştihasını çekse bile sermayenin temerküz ve tekniğin çok ilerlemiş olduğu bir devirde, bizim gibi geri kalmış bir memlekette (hele bugünkü gergin vaziyette) büyük bir sanayi kurmak ne işlerine gelir, ne de onlar için kârlıdır. Yabancı sermaye, kendi sanayiine zarar vermeyecek şekilde, ufak tefek, ziraat mahsulleri manipülasyonları gibi, sanayi kursa dahi köyden gelecek olan muazzam işsiz ordu suna iş temin edemeyecektir. Kaldı ki bu işsizler ordusuna, serbest rekabet yüzünden kapılarını kapamış olan yerli sanayinin eski işçileri de katılmış bulunacaktır.

Haydi Hoca Müstecabi sömürgelerin tarihlerinden haberdar değil. Osmanlı tarihini de mi okumadı? Kapitülasyonlar yüzünden yabancı malların rekabetine karşı koru namayıp çöken yerli Türk sanayinin yerine yabancı sermayenin elinde her türlü teminat olduğu halde Türkiye'de sanayi kurmadığından, bilâkis her türlü sanayi hareketini önlediğinden de mi haberi yok? Bunun için Belçika'da dolaşmaya lüzum yoktu. Osmanlı tarihini okuması kâfi idi. Hele şöyle bir de zahmet edip de ağzından düşürmediği Çin tarihine bir göz gezdirmiş olsa idi. Yabancı sermayenin istediği gibi at oynattığı 305 milyonluk Çin 1932 senesinde, 170 milyon Çininin aç ve işsiz olduğunu Hindistan da ise 110.000.000 nun iş ve geçim vasıtası bulunmadığını okur. Yabancı sermayenin sanayii ne kadar «geliştirdiğini» anlardı.

Binaenaleyh yabancı sermayenin Türkiye'ye geniş miyasta (hele böyle bir devirde) geleceğini ve sanayi kurarak işsizlere iş temin edeceğini sanmak için insan ancak bir kadı Müstecabi olmalı. Son za-

manlarda bütün milletin ağzına sürülen bu bir parmak «Yabancı Sermaye» bahi, sadece Amerikan Emperyalizminin tazyiki ne boyun eğen hâkim çevrelerin bin zahmetle kurduğumuz yerli sanayinin yıkılışını haklı göstermek, işsiz kalan yüz binlerce Türk işçisini avutmak içindir. Tabii bu aldatma kampanyasına müstecabi de dahil...

Sonra Molla Müstecabi bu gelişmeye «memleketimiz içinde bulunduğu şartlar karşısında mâni olabilmenin imkânsız olduğunu» kabul ediyor. Buna ancak «Aksiyonla» karşı konur diyor. Ne esassız, ne erkekçe lâf değil mi? Fakat bu «aksiyon» ne vakit biliyor musunuz? Yabancı sermaye gelsin, sanayi kursun, (tabii böyle bir şey muhal!) sınıf tezatları gelişsin, ondan sonra... Bugünden «Aksiyonumuz», yabancı sermayeyi desteklemek. Şabık zindancı bugünkü sosyalist başının Anti-emperyalist «Aksiyondan» anladığı bu imiş meğer. Pes!

Emperyalizme karşı açılmış olan İstiklâl savaşımız zamanında acaba sınıf tezatları bugünkünden daha mı keskindi? Bugün Çinde bizimkinden daha mı keskindir?

O halde Müstecabi Niçin ortada emperyalizme karşı kazanılmış ve fakat kaybedilmek üzere olan bir istiklâl davası ve bu istiklâl devrinde gelişmiş olan bir işçi sınıfının bugünkü ölüm kâlim davası dururken kalkıyor da gelecekte, bugünkü işçi sınıfımızın ölümleri üzerinde yükselecek olan (yukarıda açıkladık ki o da uydurma bir nazariye!) bir işçi sınıfına ümidini bağlıyor?

Bu soruların cevabı kendiliğinden çıkıyor: Sarıksız Hoca eskidenberi olduğu gibi Türk halkının, Türk işçisinin yabancı sermaye ve emperyalizm düşmanlığına ve savaş kabiliyetine inanmıyor bir, büyüklerle ve dolayısıyla Amerikan emperyalizmine dehaletini «sosyalizm» kelimeleri altında saklamak istiyor iki:

Ve sen, Müstecabihzadem, el çabuklukları ile milleti sersemletmeğe çalıştıktan peşini bırakmıyacağız üç.

Sahibi ve bu nüshada yazı

İşlerini fillen idare eden:

NAHİT ÜSTEMİR

İdare Yeri:

Ankara Cad. No: 37, kat: 3

Mektup Adresi:

Posta kutusu 12, Tophane,

İSTANBUL

ABONE ŞARTLARI:

Seneliği: 480 Kr.

Altı aylığı: 240 Kr.

Dizgi: Anıl Matbaası

Baskı: Dobra Matbaası

Bir yazar alınacak

Gazetemize nasihat dinleyen, uysal ağzı var dili yok, nane molla bir yazar alınacaktır.

İsteklilerin hüsnühal kâğıtları ile birlikte müracaatları.

İşçi hareketleri

(Baş tarafı 2 de)

yükseltilmesi, iş şartlarının düzeltilmesi uğrunda mücadele etmesi gereken bir teşekküldür. Yukarıki cümleyi nizamnamede bırakırsak birliğimiz siyasetle hiçbir suretle alakadar olmasa lâzımdır. Millî menfaatlere aykırı hareketin esasen ceza kanunlarında yeri vardır. Bundan başka, böyle bir sebep gösterilerek Türk işçileri yakın bir tarihte kadar sendika açmak hakkından mahrum edilmişlerdir. Hülâsa, bu cümle siyasi bir cümledir. İktisadi bir teşekkül olan bu birliğin nizamnamesinde yeri olmamalıdır. Bize fayda değil zarar getirir» dedik.

2 — Nizamnamenin dördüncü maddesinde birliğin gayesi sadece şunlardan ibaret: (Üyesi bulunan sendikaların ahenkdar bir tarzda çalışmalarını temin etmek, üyelerinin münferiden yapamadıkları teşebbüslerde bulunmak, İstanbulda ve diğer sanayi bölgelerinde teşkilatsız iş kollarında sendikaların kurulmasına ön ayak olmak ve sendikalarla üyeleri arasındaki bağliğin kuvvetlenmesine çalışmak.) Bu satırlar gayelerin bir kısmıdır, devamı vardır, diye belki aklımıza gelir. Hayır, yok. Birliğin gayesi bundan ibaretmiş. Biz, maddenin hiç olmazsa biraz daha genişletilmesini ve aşağıdaki cümlelerin ilâvesini istedik: «Bundan başka Türk işçisinin ekonomik ve kültürel durumunun yükseltilmesi, iş şartlarının düzeltilmesi gayesi ile her memleketler işçilerinin sahip oldukları hakların ve bu arada bilhassa işçiyne grev hakkı verilmesi hususunun temini için kanun yolları dahilinde mücadele etmek. İşsizliğe sebep olan âmîllerin tesbit ederek alâkadarlara ve efkârı umumiyeye duyurmak ve işsizliğin önü alınmak üzere basın hareketi getirmek ve gerekirse mitingler tertip etmek. Hülâsa; işçinin kâkandırlması için lüzumî enerjik hareketlerde bulunmak.»

3 — Birlikten ayrılmaya dair olan 7 nci maddenin (a) fıkrasında şöyle bir kayıt var: «yabancı bir devletin siyasetine âlet olmama». Bir sendika, değil yabancı bir devletin siyasetine dahi âlet olduğu yani, ne çegit olursa olsun, siyaset yaptığı takdirde zaten kapatılır. Biz dedik ki, iktisadi bir teşekkül olan sendika yabancı bir devletin siyasetine nasıl âlet olabilir? Bu husus ne suretle tesbit edilecek? Bu fıkra sendikalar aleyhine kullanımağa elverişlidir. Nitekim grev hakkı istemeği bir yabancı propaganda sî telâkki edenler çoktur. Yarin, sendikaların işçi lehindeki her hareketi yabancı propagandanın tesirine ve yabancı bir devletin siyasetine uygun telâk-

Kıbrıs İşçileri

(Baş tarafı 1 incide)

ihanet ediyorlar. Kanuna sonradan ilâve edilen madde mucibince Nazım Hikmet yalnız 5 sene hapse mahkûm edilebilirdi ki bu büyük şair 12 sene nendenberi mahpustadır.

Biz Kıbrıs Türk işçileri Cumhuriyet kanunlarına aykırı olarak Nazım Hikmetin 28 sene 4 ay hapse mahkûm edilmesinden dolayı büyük bir teessür içindeyiz ve mevcut kanuna aykırı hareket ederek böyle bir karar verdiği için askerî mahkeme meyî protesto ederiz. Kıbrıs Türk işçileri büyük şair Nazım Hikmetin hemen serbest bırakılmasını zati âlilerinizden istemektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Türkiye'de haki katen bir Demokrasi, Cumhuriyet, idaresi mevcut olduğunu iddia ediyorsa hemen Nazım Hikmetin serbest bırakılması için karar almalıdır.

İşbu isteğimizin yüksek Meclisiniz tarafından yerine getirileceğini ümit eder ve Kıbrıs Türk işçilerinin en derin sevgi ve saygılarını size bildirmeyi bir borç bilirim. Saygılarımla.

(İmza) Ahmet Sadi Erkurt
Kıbrıs Türk. I. Birlikleri G.Sekreteri

ki ve ilân olunabilir.

Aynı maddenin (b) fıkrasında şöyle: «Kanunlara aykırı hareket etmek» bir sendikayı kanunlar tecziye eder. Kasden işlenmemiş bir suç ise, ve eğer sendikaların kapatılmasını istilzam etmiyorsa, birlikte çıkarılmasına mahal yoktur.

Yine aynı maddenin (c) fıkrasında (millî birliği bozacak hareketler) diye bir kayıt var. Bunu da pek mânâlı bulduk. Bu hareketler nelerdir? Bu hareketlerin millî birliği bozacak mahiyette olduğunu kim tayin edecektir? diye sorduk. Çünkü bu fıkralar sendikalar birliği nin faaliyet serbestliğini daraltır, hasma, kendisiyle mücadele için silâhu kendi eliyle vermiş olur.

4 — 9 uncu maddenin (a) fıkrasına, iş saatleri ve çalışma şartlarının düzeltilmesi hakkında bir kayıt koymasını arzu ettik.

Aynı maddenin (1) fıkrasında (işçilerin ferdi randımanlarının arttırılması- diye bir kayıt vardı. Buna karşılık biz, bu fıkranın işçinin aleyhine netice vermesinin çok mümkün olduğunu, bugünkü şartlar içinde ferdi randımanın arttırılması için işçinin daha fazla ve daha sıkı çalışmasından başka çare olmadığını, binaenaleyh bu fıkranın unumiyetle patronculukumuzun menfaatleriyle ilgili bulunduğunu söyledik ve bu fıkranın adeta onları düşünülerek konulduğu mülahazasında bulunduğuk. Ve bu madde münakaşae diiriken, patronların mağdur(!) durumlarını daima göz önünde bulunduran Profesör Kesler ve Fındıkoğlunun sevimli portreleri tekrar hayallerimizde canlandı.

5 — 21 nci madde, Birlik yönetimi kuruluma girecek sendikaya mûmessilipden bahseder. Bu maddeye göre, kendi sendikası kongresinde en çok rey alan üye, Birlik yönetim kuruluma girer. «Bunun itiraz edilecek tarafı yok» demeyin. Bu maddenin çok incelikleri var.

Mesela ben; kendi sendikamın kongresinde en çok rey aldım ve birlik yönetim kuruluna girdim. Nihayet bir insan olduğum için birlikte kendi sendikam aleyhine marifetler becermeğe başladım. Sendikam beni bir sene değiştiremez. Çünkü en çok rey almış üye benim. Belki değiştirebilir; fakat bir sürü maaraş yapmak, fevkalâ-

de kongre toplamak gibi külfetli işlere katılmak lâzım. Bu itibarla ben bir sene marifetlerime devam edebilirim.

Yahut, yine ben, sendikam kongresinde en çok rey alan bir kimseyim. Çok namuslu-yum, doğruyum. Kendi sendikam muhitinde faydalı olabiliyim. Ama birliğe gidersem oradaki cerbezeli kimselerle baş edecek kabiliyetim yoktur. Binaenaleyh ben birlik muhitinde sendikam için faydalı olamam. v.s.

Bu gibi mahzurları düşünerek biz, birliğe gidecek üyenin sendikaya tayinini ve her zaman değiştirilebilmesini tavsiye ettik.

6 — 24 üncü maddenin (f) fıkrasında (sendikalarla ve birlikle işverenler arasında karşılıklı anlaşma) diye bir kayıt vardı. Bu ne demektir? diye sorduk. Birlik işverenlerle ancak işçilerin taleplerini müzakere edebilir. Bu sahada işverenlere danışacağı bir şey olmaz? dedik. Ve fıkranın işçiler lehine değiştirilmesini istedik.

Aynı maddenin (1) fıkrası şöyle başlıyor: (... sendikalarla işverenler arasında çıkmış olan ihtilâflarda tarafları uzlaştırmaya çalışmak...) Burada birlik işçilerin haklarını koruyan bir işçi teşkilâtından ziyade sendikalarla yani işçilerle işverenler arasında uzlaştırmacı bir mutavassıt rolde görünüyor. Halbuki sendikalar birliği her şeyden evvel bir işçi teşkilâtıdır. Her hangi bir ihtilâfta taraflardan biridir. Üçüncü bir şahıs değildir. Vazifesi taraflar arasında uzlaştırmacı rol oynamak ara bulmak olamaz. Eger birlik bu zihniyetle kuruluyorsa vahim neticeler doğurabilir.

7 — Mali hükümlere ait 39 uncu maddeye şöyle bir kayıt ilâvesini, siyasi bir müdahaleyi önlemek düşüncesiyle, istedik: (Siyasi partilerden her hangi birinin gizli veya açık bir şekilde yapacağı yardım kabul edilmez. Siyasi bir partiden para aldığı sabit olan üye hakkında da tard kararı verilir.)

Sendikada ve bu işlere aklı eren arkadaşlar arasında yapılan tartışma sonunda nizamnamede yukarıdaki değişikliklerin yapılması hususunun temini için mûmessilimize gereken direktif verildi. Görülüyor ki bütün isteklerimizi iki esas üzere teksif etmiş bulunuyorduk: (Sonu haftaya)